

Quoniam altitudinem sapientie, quam audiebant, capere non poterant, dicebant: Quoniam in furorem versus est.

113. Teriud Theophylactus inquit: Afferebant matres pueros, ut benedicerentur manuum Christi contactu. Incompositi autem, & turbati accedebant ad eum, & propterea prohibent discipuli, quod existimarent hoc derogare doctrina ejus auctoritati, & sic offerrentur ei parvuli. Et D. Ambrosius in Lucam ait: Non faciebam hoc discipuli invidia in pueros, mentis asperitate, sed seculi virtutis obsequia Domino deferrebant, ne comprimeretur a turba.

116. Quod patet, quia cum tanta vehementia turbæ appropinquare vellent ad Christum, ut comprimerent illum, sic dixit Petrus Christo: Luc. 8. n. 45. Præceptor, turba te comprimant, & affligunt: & dixit JESUS, tetigit me aliquis: & ratio accedendi ad eum erat, quia omnes quærebant eam tangere, quia virtus de illo exibat & sanabat omnes: & aliquando ad cavendam compressionem recedebat paululum a turba, ponens se in loco ad quem turbæ non poterant accedere: & sic contigit, cum esset aliquando in litore maris, & prædicare vellet: ne a circumfusa turba opprimeretur, ascendeat in naviculam, de qua prædicabat ad turbam stantem in litore, ut dicitur Luc. 5. n. 1. Factum est autem cum turba irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth: ascendens autem in unam navim, quæ erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum, & sedens docebat de navicula turbas. Et quia isti offerentes pueros, & fortè propter importunitatem, & impetum offerendi, irruerant in Christum, & non tractabant eum tam reverenter, ut decebat; ideo discipuli non ferentes hoc increpabant eos, seu, ut habet D. Marcus, fremebant in eos.

Sape turba tanta vehementia volebant appropinquare ad Christum, ut eum comprimerent. Luc. 5.

Matth. 19. n. 14. JESUS vero ait eis: finite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire; talium est enim regnum cælorum.

Num. 15. Et cum imposuisset eis manus, abiit inde.

VERSIONES.

Syrus. 14. Neque prohibeatis eos, eorum enim, qui sunt sicut isti, est regnum cælorum.

Syrus. n. 15. Imposuit, & abiit hinc.

Persicus. Quia regnum cælorum proprium est illorum.

ALTER TEXTUS.

Marc. 10. n. 14. Quos cum videret JESUS, indignè tulit, & ait illis: finite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos; talium enim est regnum cælorum.

Num. 15. Amen dico vobis: quisquis non receperit regnum

Dei, velut parvulos, non introibit in illud.

Num. 16. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos.

Luc. 18. n. 16. JESUS autem convocans illos dixit: Sinite pueros venire ad me, & nolite vetare eos: talium est enim regnum Dei.

Num. 17. Amen dico vobis, quicumque non receperit regnum Dei, sicut puer, non intrabit in illud.

EXPOSITIO VIII.

JESUS autem ait eis, scilicet discipulis; nam cum ipse videret, quod prohibebant offerentes pueros accedere ad illum ob illius reverentiam, ut dictum est superiori quæstione, ait D. Marc. quod JESUS indignè tulit: ut ex Græco habetur, molestè tulit: nam potius Christus attendebat ad nostram salutem, quam ad jus reverentiam: sinite parvulos ad me venire: sub præsentibus pueris verè parvulos intelligens, scilicet parvulos humilitate, simplicitate, candore, innocentia, ac sine ullo mundano affectu: talium est regnum cælorum: non dixit, istorum est regnum cælorum; sed talium: qui sunt in ætate adulta sicut pueri innocentia, ac simplicitate. Ita Origen. D. Hieron. D. August. Beda, Theophyl. Euthym. D. Thom. pro quo maxime facit lectio Syriaca, quæ ita habet: Eorum enim, & qui sunt sicut isti, est regnum cælorum. Et maxime confirmatur ex textu Marci; & Lucæ: Quisquis non acceperit regnum Dei, velut parvulus, non introibit in illud: id est, quisque humiliter factus tanquam parvulus non se disposuerit ad regnum Dei accipiendum, non intrabit in illud.

Regnum Cælorum: D. Isidor. Pelusiota epist. 440. Euthym. Theophylact. hic per regnum Cælorum intelligunt doctrinam, ac prædicationem Evangelicam; & ita ait Beda in c. 10. Marci; Regnum Dei, id est, doctrinam evangelii, sicut parvuli accipere jubentur; quia quomodo parvulus in discendo non contradicit doctoribus, neque rationes, & verba componit adversus eos resistens, sed fideliter suscipit, quod docetur, & cum metu obtemperat, & quietè: ita & nos obediendo fideliter, & sine ulla contradictione verbis Domini, favere debemus. Hæc moraliter sunt dicta; tamen quoad litteram intelligitur ipsa cælestis beatitudo. Ita Origenes, D. Aug. D. Chrysost. D. Palchaf. D. Remig. D. Thom. 119.

Et cum imposuisset eis manus: Petitioni offerentium condescendit Christus cumulaté, ut explicat D. Marcus: & complexans eos, & imponens manus super illos: ex radice Græca, ac ex Pagnino habetur, Cum accepisset in ulnas: Plus Christus concedit, quam postulat; postulabatur manuum impositio; ipse ultra concedit amplexus & ulnas, ut Evangelista explicat, quod Christus super eos imposuerit manus, non tamen, quod oraverit; tamen benè colligitur ex D. Marco, qui ait: & imponens manus super illos, benedicebat eos. Benedictio autem datur manu impositione, ac oratione, ut est in communi usu.

Rogabis: Origenes, D. August. D. Chryf. D. Palchaf. D. Remig. D. Thom. 119. Græcus. Pagnin. Christus plus concedit, quam postulatur ab eo.

120. Rogabilis: Quid Christi benedictio his parvulis contulerit? sine dubio talis Christi benedictio fuit parvulis valde utilis, ac proficua, siquidem Dei benedicere, est benefacere. Christus Deus parvulis benedixit, etiam benefecit, beneficiumque aliquod eis largitus est, gratiam nempe, & à dæmone, ac multis malis præservationem; hæc enim intentione offerentes postulabant: à Christo benedictionem, ut tener Origenes datus q. 14. & Christi benignitas superabundat potentium orationem.

QUESTIO XVI.

Quare totum negotium Christo JESU est, ut mente efficiamur parvuli?

121. Prohibebant Apostoli, ne parvuli accederent ad JESUM, quod Dominus, ut ait D. Marc. indignè tulit, id est, molestè tulit, & ait: Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum cælorum: non ait, istorum, talium, qui mente, & animo ut parvuli tales sunt: sic dicebat Paulus 1. Cor. 14. n. 20. Nolite pueri effici sensibus, sed mature parvuli estote. Ex Græco: Sed mente, & intellectu parvuli stete. Psal. 8. n. 3. Ex ore infantium, ac lactentium perfecisti laudem: Per lactentes, Apostolos interpretantur Beda, D. Remigius, & alii, qui Christi uberibus dulcissimo lacte humiliter enutriti, laudem, ac doctrinam Christi in toto Orbe prædicaverunt.

122. Ad quæstionem: Apostoli cum adhuc non essent illustrati lumine Spiritus Sancti, hæc doctrinam adhuc non intelligebant; & ideo putabant obsequium præstare Christo, dum prohibebant pueros ad ipsum accedere; ablatis enim pueris, hoc est, ablatis exemplis humilitatis Christianæ, non honor, sed injuria Christi gloria irrogatur, quæ tota in humilitate, simplicitate, ac innocentia fundatur. D. Chryf. in Imperfecto, hom. 32. ait: Discipuli pueros vetabant ad Christum accedere, ad quorum similitudinem ipsi fuerant invitati. Putabant enim se honorem facere Christo, damnnum facientes gloria ejus. Maxime de seceret gloria regni Christiani, si minimorum grex deficeret, cum tota eorum gloria in humilitate radicetur.

123. Matth. 18. n. 2. advocans JESUS parvulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: Amen dico vobis, nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum. Ad regnum cælorum comparandum, exemplum ante eorum oculos parvulum constituit; cur non potius fortem, armatum ad rapiendum regnum cælorum? Nonne regnum cælorum vim patitur? Nonne violentes capiunt illud? Cur ergo solus parvulus in exemplum statuitur? Tota negotiatio ad regnum cælorum in eo recapitulatur, ac constituta est, quod tanquam parvuli in humilitate, ac simplicitate coarctentur. D. Chryf. hom. 59. in Matth. ait: Redde autem ante oculos monstratio parvuli totam rem possit. Expende ultima verba, non dicitur quod Christus constituit totam rem, totumque negotium regni Christiani in potestate, magnitudine, ac fortitudine, sed in parvuli ostensione: quia cum quis parvulus, ac minimus animo; & mente efficitur, ibi sibi totum cælorum regnum comparat, & acquirit.

124. Sicut dicitur n. 16. Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem. Et quis Herodem ad talem necem perpetranda excitavit? Diaboli sine dubio inventum fuit, qui sibi pro certo statuit, Christi imperium totaliter evertere, si parvulos, eorumque exemplum, occideret ac deleteret. D. Leo serm. 5. in Epiph. ait: Herodes in diabolo fremit, & aufert sibi iniquitatis sua regnum in Christum, qui ad Christum transeunt, ingemiscit. Unde si gnem non parvulos interficiat. JESUM sibi videtur occidere, confisit. Tam vehementer Christi regnum in humilibus parvulis stabilitur, ut sine illis ipsum magnum regnum Christi non possit consistere.

125. Dicit Petrus ad Christum D. hoc cap. 19. n. 27. Ecce nos reliquimus omnia: Quod Evangelium latè expendi tom. 4. c. 3. per quæstiones 19. nunc autem expendimus præmium, quod Christus assignat ad tantum opus Apostolicum, dicens: Cum sederit filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël: Quo 3 explicavi citato capite 33. q. 10. 11. & 12. 13. 14. & 15. Nunc verò adde.

Reliquimus omnia.

QUESTIO XVII.

Quare cum Apostoli sint judicandi, eis promittuntur sedes in ultima die Judicis?

126. Et obiter nota, quod ait Christus: Cum sederit filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos judicantes: Hoc est in extrema judicii die, sedebitis vos judicantes: & tamen Matth. 12. n. 42. dicitur: Regina Austri surget in judicio cum generatice ista. Regina altat, & humiles, ac pauperes piscatores sedent judicantes. Gloriosior sanè, ac sublimior Christiana paupertas omni regali dignitate, ac majestate, pro quo vide multa in nostris libris, verbo Paupertas.

127. Quæstio tamen principaliter inquit, quomodo dicitur: Sedebitis judicantes, nam omnes, qui crimina commiserunt, judicandi sunt in extrema die: & Apostoli ante Adventum Spiritus Sancti, non existerunt omnino expoliti ab omni defectu. Petrus negavit. Duo filii Zebedæi ambleron primas cathedras, quod audientes decem indignati sunt de duobus fratribus: Matth. 20. n. 24. & inter eos facta est contentio, quis eorum videretur esse major. Luc. 22. n. 24. & relicto ea omnes fugerunt: Matth. 26. n. 56. stabant ergo ut horum criminum causam dicant; tamen omnia illa Apostolica munera sic evacuata, ac deleta, ac si nunquam exstitissent: tam præclarum, ac excellentissimum est munus docendi gentes, illuminandi populos, eorum errores excipiendo, ac vitia destruendo, ut hoc omnes humanos defectus videatur extinguere, ac abolere, & fragilitatem humanæ naturæ evacuare, & in aliam excellentiorem sortem transmutare. Tertull. lib. 2. ad vers. Marc. c. 27. ait: Nil tam dignum Deo, quam salus hominis: de ea nempe agere.

128. Cum referuntur opiniones hominum quæ de Christo circumferebantur, alii Joan. Baptist. alii Eliam; alii vero Jer. aut unum ex Prophetis, Petrus pleno ore confitetur Tu es Christus filius Dei vivi. Ad quæ Christus respondens, ait: Beatus es

129. Sylveira in Evang. Tom. V. I. P. 3 Simon

Simon Barjona, quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui est in caelis: & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non praevalentibus adversus eam: Matth. 16. n. 13. & 16. Petrus dum Christum publicat, ac confitetur filium Dei, fitissima petra constituitur, adversus quam porta inferi non praevalentibus: & unde fieri potuit, ut homo natura fragilis eva-

D. Thaumaturg. D. Paschal. Petrus illuminans mundum, ad aliam conditionem transiit. D. Chryf.

129. Isai. 2.

Psal. 106.

D. August. D. Hieron. D. Ambr. Incognitus. Lorinus. Prov. 31.

Apoc. 17.

Qui alios docent, ad ad profundissima, & altissima divina sacramenta penetranda, ac si jam in superno ordine super humanas vires constituantur. Procopius in Isaiam ait: Neque iis navibus metuenda Domini dies esse potest, quia in aquis multis operationes faciunt, ideoque ad vita incommoda sese dimittunt, ut eorum, qui in profundo demersi sunt, aliquos lucrentur. Unde opera Domini vidisse, id est, rei gesta mercedem, divinum operum, rerumque in profundo mirabilium cognitionem percepisse dicuntur.

QUESTIO XVIII.

Quare dum Christus ait: Centuplum accipiet, & Evangelicam pauper-tatem docet, lucrosam mercaturam videtur persuadere?

Alt Christus D. in presenti, n. 29. Omnis. 130. Textus. qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut parvum, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit. In quibus verbis dum Christus D. nos exhortatur ad pauper-tatem Evangelicam, lucrosam avaritiam videtur insinuare: & quam sumptuosior mercatura, quam dare unum, ut centuplum recipiat? quam difficultatem agnovit D. Gregor. D. Gregor. Magn. lib. 2. homil. 18. in Ezechiele, his verbis: Omnis qui reliquerit domum, &c. centuplum &c. Neque enim Sanctus quisque ideo terrena deserit, ut hoc possidere in hoc mundo multiplicius possit: quia quisque terrena stulto terram relinquit, terram non relinquit, sed appetit: Ex quo colligit Sanct. Doctor, per hanc centenariam multiplicationem; altam, & consummatam perfectionem denotari, & hoc dubium explicavi citato cap. 33. quaestionibus 16. 17. 18. & 19. Nunc adde.

De hac re audiendus est D. Laurent. Justin. lib. de Ligno vitae, cap. 2 de Paupertate, qui sic ait: Non sanctus vir ideo terrena deserit, ut hic in hoc mundo possidere multiplicius possit; sed per contrarium numerum, quia a Domino pauperibus omnia qui propter Dei nomen temporalia contempnit, hic perfectionem mentis recipiet, ut ea non appetat, qua contempnit. Centies vero recipit quod dedit, qui perfectionis spiritum accipiens, terrenis non indiget, etsi hoc non habet. In quibus verbis illud in primis expende: Hic perfectionem mentis recipiet, ut ea non appetat, qua contempnit. Summa felicitas nil amplissima merces datur ei, qui pro Deo sua dimittit: ut talem mentis perfectionem ebibat, ut nullius rei temporalis iam desiderio tangatur, cum in Jesu pro quo omnia dimittit, omnia habeat.

Ostendens Regius Vates suam exitiam spiritu paupertatem, qua ab omnibus mundanis rebus erat denudatus, ait Psal. 118. n. 57. Portio mea; Domine, dixi, custodire legem tuam: Ac si dicat, quod nullam aliam habeat partem, possessionem, hereditatem, ac rem aliam, nisi tantum divinae legis observationem; & unde evenit, quod sic quiescebat in Dei lege, ut ipsa esset ei possessio, hereditas, quia in ipsa habebat omnia, ut amplius nihil aliud quaereret, ac appetere. D. Ambr. eleganter ibi: Cui portio Deus est totius naturae possessor est effectus, videlicet totius quidem cum Domino Dominus: Ex eo quod homo omnia a se abdicavit, ac dimisit, ut nullam aliam haberet partem, nec possessionem, nisi tantum Deum: inde cum Domino suo omnium factus est Dominus, ita ut nihil ei iam suppetat, quod appetat, ac desideret.

Iterum citati S. Patris Laurentii verba veniant ad examen: Centies vero recipit, quod dedit, qui perfectum spiritum accipiens, terrenis non indiget, etsi

est hoc non habet. Ecce grande, ac magnificum premium, quod Christus omnia relinquentibus sui amore, promittit omnia deinceps non appetere, ut jam dixi, & insuper ut terrenis non inaiqueant, & quae major rerum abundantia, quam nullius rei indigentia premi, & quae major pax; ac animi quies, quam quod sit expertus ab omni rei sollicitudine, ac cura, & inde fit multipliciter ditior, unde pauperior credi poterat. In illa sancta & primitiva Ecclesia, quotquot possessores agrorum, ac domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum ad pedes Apostolorum, nec quisquam eorum aliquid suum esse dicebat: & quid inde consequens fuit? Neque enim quisquam egens erat inter illos. Actor. 4. num. 34. dimittebant omnia sua pro Christo; inde immunes erant ab omni rerum indigentia ac pressura.

Quia sua pro Christo dimittit, omnia abundat.

Actor. 4.

134. Psal. 44.

Potentissimus dicitur habere gladium, & gladio non indigere.

cem illa non habere, inde & summa opulencia declaratur, quod etsi habeat, non indiget, Graeci Patres commentantes praedictum Psal. 44. Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime: Dum autem armorum mentionem facit, vocat illum potentissimum, ut ostendat eum illis minime egere, & omnem victoriam dextera ejus attribuit, hoc est natura. Inde potentissimus ostenditur, quod quamvis armatus sit, arma illi necessaria non sunt. Inde ostenditur potentissimus minister Evangelicus; quod si facultates habere posset; illas dimittens, non indiget.

Pat. Graec.

Mandavit Deus Moisi, Exod. 18. num. 2. Facies vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam, & decorem. Grandis quaestio est Expositio-ribus, cur cum vestes providerit Dominus Aar- ni, nunquam tamen legitur, quod vestes providerit Moisi. Quaestionem solvit D. Chryostom. homil. ad praedictum locum Exodi, apud Biblioth. Photii, & ait: Si Deus solis illis acquiescebat, quomodo Moysen ante Aaron non induit? Uti discas non ea Deo potiora esse, & profecto ad sui ornatum sufficere virtutem. Et quamvis virtus sufficiens fuit Moisi ad ornatum? illa nempe, qua contempnit omnes divitias Aegyptiorum, & negavit se esse filium filiae Pharaonis. Hebr. 11. num. 24. Inde non fuit necessaria vestis a Deo provisiva, quia generosa virtus, qua pro Deo omnia dimisit, illi omnia suppeditabat, ut nullius indigentia laboraret.

135. Exod. 28.

Moyse omnia pro Deo dimittens, nulla re indiget. D. Chryf.

Hebr. 11.

CAPUT XX.

IMILE est regnum caelorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. 2. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. 3. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos. 4. Et dixit illis, ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt iterum autem exiit circa sextam, & novam horam: & fecit similiter. 6. Circa undecimam vero exiit, & invenit alios stantes, & dicit illis; Quid hic statis tota die otiosi? 7. Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite & vos in vineam meam. 8. Cum sero autem factum esset, dicit Dominus vineae procuratori suo: Voca operarios, & redde illis, mercedem, incipiens a novissimis usque ad primos. 9. Cum venissent ergo, qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. 10. Venientes autem & primi, arbitrati sunt, quod plus essent accepturi: acceperunt autem & ipsi singulos denarios. 11. Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias. 12. Dicens: Hi novissimi una hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, & aestus, 13. At ille respondens uni eorum dixit: Amice, non facio tibi injuriam: nonne ex denario convenisti mecum? 14. Tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic novissimo dare sicut tibi. 15. Aut non licet mihi, quod volo facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum. 16. Sic erunt novissimi primi, & primi novissimi: multi enim sunt vocati pauci vero electi. 17. Et ascendens Jesus Jerusalem, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis. 18. Ecce ascendimus Jerusalem, & filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte. 19. Et tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget. 20. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis, adorans, & petens aliquid ab eo. 21. Qui dixit ei, Quid vis? Ait illi, dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus

131. D. Laur. Just.

132. Psal. 118.

Qui Deum habet pro hereditate nisi aliud quaerit, nisi Dominum. D. Ambr.

133. D. Laur.